

Рейтинговий звіт BROV 003-007 short про оновлення кредитного рейтингу

Одержувач рейтингу:	м. Бровари
Тип кредитного рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	21.03.2006 р.
Дата оновлення:	14.08.2009 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaBBB+
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо загального кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг позичальника ґрунтується на результатах аналізу протягом 2008 року економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної у розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє. Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	21.03.2006 р.	26.12.2006 р.	17.05.2007	13.11.2007	06.06.2008	21.11.2008	14.08.2009
Рівень кредитного рейтингу	uaBBB-	uaBBB-	uaBBB-	uaBBB	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+
Прогноз	Стабільний	Стабільний	Стабільний	Стабільний	Стабільний	Стабільний	Стабільний
Рейтингова дія	Визначення	Підтвердження	Підтвердження	Підвищення	Підвищення	Підтвердження	Підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Знаки + або - позначають проміжні категорії (рівні) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Рівень кредитного рейтингу міста Бровари підтримується:

- високим рівнем виконання затвердженого річного плану за власними доходами загального фонду бюджету міста у 2008 році (105,4%) та у I півріччі 2009 року (70%);
- низьким рівнем прямого боргового навантаження бюджету міста станом на 01.07.2009 року та помірним рівнем його запланованого зростання у майбутньому;
- відсутністю концентрації надходжень до бюджету міста за основними платниками податків;
- зростанням протягом 2005-2008 рр. основних показників економічного розвитку міста: обсягу реалізації промислової продукції у 2,2 рази – до 745,2 млн. грн., обсягу залучених прямих іноземних інвестицій у 2,8 рази – до 116,5 млн. дол. США, обсягу роздрібного товарообороту у 2,8 рази – до 514,9 млн. грн.

Рівень кредитного рейтингу міста Бровари обмежується:

- уповільненням темпів зростання доходної частини бюджету міста у 2009 році внаслідок кризових явищ в економіці України;
- низьким рівнем виконання затвердженого річного плану за закріпленими доходами загального фонду бюджету міста у 2008 році (90,4%) та у I півріччі 2009 року (38,9%);
- високим рівнем зношеності об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури міста та житлового фонду і необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення за одночасного високого рівня заборгованості населення за житлово-комунальні послуги.

Резюме

Цей аналітичний звіт розкриває основні зрушення, що відбувалися впродовж 2008 року в соціально-економічній та фінансовій сферах м. Бровари, та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Броварської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні соціально-економічні показники м. Бровари у 2005-2008 рр. ілюструє наведена нижче таблиця.

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Бровари у 2005-2008 рр. ¹

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	Темп зростання, %/відхилення, порівняно з 2007 роком
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	89,7	91,5	92,0	93,7	на 1,7 тис. осіб більше
Рівень зареєстрованого безробіття, %	1,5	1,2	0,9	1,6	на 0,7 в.п. більше
Середньомісячна заробітна плата, грн.	879,4	1 111,0	1 464,0	1 878,0	128,3
Заборгованість з виплати заробітної плати, тис. грн. (станом на кінець звітного періоду)	411,2	146,3	0,0	3 052,4	на 3 052,4 тис. грн. більше
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	342,8	473,5	540,5	745,2	137,9
Темпи зростання обсягів промислового виробництва у порівняних цінах, %	118,0	103,2	115,6	108,5	X
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	274,7	454,7	818,8	527,7	64,4
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	41,5	57,8	79,3	116,5	146,9
Зовнішньоторговельний оборот, млн. доларів США	204,1	246,3	203,5	340,3	167,2
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	58,9	66,7	85,5	89,4	104,6
Обсяг роздрібного товарообігу, млн. грн.	185,5	239,9	400,1	514,9	128,7

Джерело: Виконавчий комітет Броварської міської ради

Населення міста, трудові ресурси та ринок праці

Як і протягом попередніх періодів, у місті зберігається позитивна тенденція до збільшення чисельності населення, що забезпечується, переважно, за рахунок

¹ Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведені після відповідного заокруглення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових

механічного приросту. Протягом 2008 року, чисельність наявного населення міста збільшилась на 1,7 тис. осіб і станом на 01.01.2009 року склала 93,7 тис. осіб.

На відміну від попередніх періодів, у 2008 році у зв'язку з кризовими явищами в економіці України, ситуація на ринку праці міста Бровари погіршилась. Відбулося зростання рівня зареєстрованого безробіття – з 0,9% станом на 01.07.2008 року до 1,6% станом на 01.01.2009 року. Незважаючи на те, що в цілому середньооблікова чисельність зайнятих у м. Броварах протягом 2008 року збільшилась на 3,0%, протягом II півріччя відбулося зменшення чисельності зайнятих на 0,4 тис. осіб. Масових звільнень вдалося уникнути головним чином за рахунок застосування адміністрацією підприємств та організацій міста вимушених адміністративних відпусток та скорочення робочого часу. Зазначені тенденції призвели у аналізованому періоді до зменшення обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів. Зокрема уточнений план за надходженнями податку з доходів фізичних осіб у 2008 році було недовиконано на 10,5% (бюджет міста недоотримав 10,7 млн. грн.).

Середньомісячна заробітна плата у м. Броварах у 2008 році збільшилась, на 28,3% і склала 1 878,0 грн., що було на 4,0% більше, ніж у середньому по країні. На відміну від попереднього періоду, темп зростання рівня оплати праці у м. Бровари у 2008 році уповільнився та поступався відповідному показнику по країні в цілому. Зокрема у II півріччі 2008 року середньомісячна заробітна плата у місті зросла лише на 3,5%.

Наслідки промислово-фінансової кризи 2008 року вплинули на утворення заборгованості з виплати заробітної плати на економічно-активних підприємствах міста Бровари, обсяг якої станом на 01.01.2009 року склав 3 052,4 тис. грн. Найбільший обсяг заборгованості з виплати заробітної плати утворився на Казенному заводі порошкової металургії - 2 048,0 тис. грн. Заборгованість утворилась в результаті скорочення обсягів реалізації продукції та зменшення замовлень на виготовлення продукції.

Промисловий комплекс міста

Промисловість є провідною галуззю економіки м. Броварів. У місті господарську діяльність проводить більше 20-ти промислових підприємств. Обсяг реалізації промислової продукції у м. Броварах у 2008 році збільшився, порівняно з 2007 роком, на 37,9% та склав 745,2 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця склало 47,2% середнього показника по країні.

Незважаючи на те, що промислові підприємства міста за підсумками 2008 року збільшили обсяги виробництва продукції (на 8,5%), у другій половині минулого року, зокрема у IV кварталі, відбулося суттєве уповільнення темпу промислового

виробництва у місті. Головною причиною зменшення обсягів виробництва у місті стало скорочення замовлень на продукцію підприємств.

Погіршення умов господарської діяльності промислових підприємств негативно вплинуло на динаміку зайнятості у промисловому комплексі міста та призвело до скорочення працівників на окремих підприємствах. Зменшення чисельності зайнятих відбулося, головним чином, у металургійному комплексі міста, а також на підприємствах, головними споживачами продукції, яких є будівельні організації. Це негативно вплинуло на динаміку надходжень податку з доходів фізичних осіб у 2008 році, а також призводить до зменшення доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів у 2009 році. Зокрема, за підсумками I кварталу 2009 року до бюджету міста надійшло податку з доходів фізичних осіб загальним обсягом 15,6 млн. грн., що на 21,1% менше, порівняно з виконанням у I кварталі 2008 року.

Промисловим підприємствам м. Броварів притаманна збутова орієнтованість на внутрішній ринок, про що свідчать їх незначні обсяги експортних поставок. Загалом, обсяг зовнішньоторговельного обороту підприємств та організацій м. Броварів у 2008 році збільшився, порівняно з відповідним періодом минулого року, на 67,2% і склав 340,3 млн. дол. США, що у розрахунку на одного мешканця було на 10% більше, ніж у середньому по країні.

Інвестиційна активність та капітальне будівництво

Протягом 2008 року у місті Бровари відбулося значне уповільнення інвестиційної активності підприємств та організацій міста. Зокрема у 2008 році у м. Бровари було освоєно інвестицій у основний капітал загальним обсягом 527,7 млн. грн., що на 33,6% менше, ніж у 2007 році. При цьому у розрахунку на одного мешканця вказаний показник перевищив середній по країні на 11,5%.

Зменшення обсягів капітальних вкладень, обумовлюється уповільненням інвестиційної активності промислових та будівельних підприємств та організацій міста. Під впливом погіршення результатів фінансово-господарської діяльності та ускладнення доступу до кредитних ресурсів промислові та будівельні підприємства були змушені заморожувати інвестиційні програми та призупиняти реалізацію розпочатих раніше інвестиційних проектів.

Сприятливі умови функціонування підприємств будівельної галузі має важливе значення як для соціально-економічного розвитку міста, так і для його фінансово-бюджетної забезпеченості. Зокрема у I півріччі 2008 року у будівельному комплексі та у секторі операцій з нерухомістю міста було зайнято більше 20% трудових ресурсів. Крім цього внески забудовників формують значну частину цільового фонду Броварської міської ради. А відтак збереження та посилення негативних тенденцій на ринку нерухомості, що може мати наслідком скорочення

чисельності зайнятих у будівництві, суттєво уповільнюватиме темпи зростання доходної частини бюджету міста.

Вигідне географічне розташування Броварів зумовлює зацікавленість нерезидентів здійснювати капітальні вкладення у розвиток господарського комплексу міста. Станом на 01.01.2009 р. в економіку міста було залучено 116,5 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що у розрахунку на одного мешканця було у 1,6 рази більше, ніж у середньому по країні.

Торгівля, громадське харчування та сфера послуг

Як і в попередніх періодах, на зростання попиту на споживчі товари та побутові послуги у м. Бровари позитивний вплив має збільшення доходів населення, яке визначається темпами приросту середньомісячної заробітної плати. Загальний обсяг роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі (включаючи громадське харчування) м. Бровари збільшився у 2008 році на 28,7% і склав 514,9 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця було на 4% більше, ніж у середньому по країні.

Низькі темпи розвитку торгової мережі у Броварах, що пояснюються розташуванням міста поблизу Києва та орієнтацією більшості мешканців на споживчу пропозицію наявну у столиці, призвели до зменшення питомої ваги надходжень від ринкового збору та збору за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі у структурі доходної частини загального фонду бюджету без урахування трансфертів. Протягом 2008 року від сплати збору за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг та ринкового збору до бюджету міста надійшло 1,0 млн. грн., що становить 0,8% (проти 1,1% за підсумками 2007 року) доходної частини загального фонду бюджету міста без врахування трансфертів за відповідний період.

Житлово-комунальне господарство

Житлово-комунальному господарству м. Бровари характерною є низка проблем, в цілому типових для переважної більшості міст України. Сюди, передусім, відноситься знос основних засобів, реконструкція об'єктів житлового фонду, покращення фінансового стану підприємств, які надають житлово-комунальні послуги, шляхом впровадження економічно обґрунтованих тарифів, які б на 100% відшкодовували собівартість надання послуг, підвищення рівня збору платежів за житлово-комунальні послуги.

Загальний обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги станом на 01.01.2009 року склав 23,1 млн. грн., у тому числі обсяг простроченої

заборгованості склав 9,9 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця є високим показником.

З метою фінансування видатків на проектування та реконструкцію магістральної вулиці районного значення та міської програми енергозбереження по комунальному підприємству «Служба замовника», Броварська міська рада запланувала у 2009 році запозичення до міського бюджету у формі банківського кредиту обсягом 12 млн. грн.

Комунальна власність та земельні ресурси

Броварська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. За рішенням ради виконуються усі майнові операції, у тому числі об'єкти права комунальної власності можуть передаватися у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, надаватися в оренду, продаватися та купуватися, використовуватись як застава. Міська рада вирішує також питання відчуження об'єктів права комунальної власності та визначає доцільність, порядок та умови відчуження. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до місцевого бюджету і спрямовуються на фінансування заходів, передбачених бюджетом розвитку.

Загалом до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету м. Бровари від реалізації земельних ділянок несільськогосподарського призначення та об'єктів комунальної власності у 2008 році надійшло 28,1 млн. грн. (76,1% уточненого річного плану).

Можна прогнозувати, що у зв'язку з загальною негативною макроекономічною динамікою у країні у 2009 році попит на нерухоме комунальне майно та земельні ділянки буде зменшуватись. Це, у свою чергу, впливатиме на обсяги надходжень до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету м. Бровари. Зокрема у I півріччі 2009 року до спеціального фонду бюджету м. Бровари надійшло 3 999,5 тис. грн. доходів від операцій з капіталом (24,2% уточненого річного плану).

Міська влада активно використовує земельні ресурси для наповнення загального фонду бюджету міста. У 2008 році обсяг надходжень орендної плати за землю збільшився, порівняно з попереднім бюджетним періодом, більше, ніж у два рази. На це вплинуло як нормативне збільшення на загальнодержавному рівні ставок земельного податку та розмірів орендної плати за землю. Крім цього, у кінці III кварталу 2008 року у м. Бровари відповідним рішенням міської ради було затверджено нормативну грошову оцінку земель міста, що мало наслідком збільшення обсягу надходжень орендної плати за землю.

Позитивна динаміка надходжень орендної плати за землю зберігається і у 2009 році. Зокрема затверджений на 2009 рік з урахуванням змін план за надходженнями орендної плати за землю було виконано у I півріччі 2009 року на 61,2% (до бюджету міста надійшло 7,4 млн. грн. орендної плати з юридичних та фізичних осіб).

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджет м. Бровари було представлено у форматі бюджетного балансу:

Бюджет м. Бровари протягом 2006-2008 рр., у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2006		2006 разом	2007		2007 разом	2008		2008 разом
	Загальний фонд	Спеціальний фонд		Загальний фонд	Спеціальний фонд		Загальний фонд	Спеціальний фонд	
Податкові надходження	53 647,8	1 774,6	55 422,4	91 171,3	2 075,0	93 246,3	116 923,6	2 380,2	119 303,8
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	407,2	15 141,8	15 549,0	1 707,4	57 940,5	59 647,9	1 089,3	32 231,1	33 320,4
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	18 632,1	343,4	18 975,5	42 859,1	0,0	42 859,1	41 340,4	0,0	41 340,4
Операційні надходження всього	72 687,1	17 259,8	89 946,9	135 737,8	60 015,5	195 753,3	159 353,3	34 611,3	193 964,6
Поточні видатки	49 803,7	6 856,6	56 660,3	70 602,7	11 563,9	82 166,6	100 824,5	14 679,5	115 504,0
Субсидії та поточні трансферти	20 513,1	5 725,6	26 238,7	44 600,2	102,5	44 702,7	66 388,7	5 314,3	71 703,0
Операційні видатки всього	70 316,8	12 582,2	82 899,0	115 202,9	11 666,4	126 869,3	167 213,2	19 993,8	187 207,0
Операційний баланс	2 370,3	4 677,6	7 047,9	20 534,9	48 349,1	68 884,0	-7 859,9	14 617,5	6 757,6
Фінансовий дохід	48,9	0,0	48,9	2 833,7	0,0	2 833,7	1 983,4	0,0	1 983,4
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	48,9	0,0	48,9	2 833,7	0,0	2 833,7	1 983,4	0,0	1 983,4
Поточний баланс	2 419,2	4 677,6	7 096,8	23 368,6	48 349,1	71 717,7	-5 876,5	14 617,5	8 741,0
Капітальні надходження	0,0	13 474,2	13 474,2	0,0	33 457,8	33 457,8	0,0	28 131,7	28 131,7
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	0,0	6 109,4	6 109,4	0,0	9 355,8	9 355,8	0,0	8 394,4	8 394,4
Капітальні надходження всього	0,0	19 583,6	19 583,6	0,0	42 813,6	42 813,6	0,0	36 526,1	36 526,1
Капітальні видатки	775,1	11 573,2	12 348,3	1 729,3	69 025,4	70 754,7	2 763,9	39 405,7	42 169,6
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	0,0	5 027,3	5 027,3	134,6	15 124,7	15 259,3	2 363,4	20 245,2	22 608,6
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	807,3	0,0	807,3	8 816,8	0,0	8 816,8	1 300,0	0,0	1 300,0
Капітальні видатки всього	1 582,4	16 600,5	18 182,9	10 680,7	84 150,1	94 830,8	6 427,3	59 650,9	66 078,2
Капітальний баланс	-1 582,4	2 983,1	1 400,7	-10 680,7	-41 336,5	-52 017,2	-6 427,3	-23 124,8	-29 552,1
Баланс після капітальних видатків	836,8	7 660,7	8 497,5	12 687,9	7 012,6	19 700,5	-12 303,8	-8 507,3	-20 811,1
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	0,0	-1,4	-1,4	0,0	-1,8	-1,8	0,0	-1,3	-1,3
Профіцит/дефіцит	836,8	7 662,1	8 498,9	12 687,9	7 014,4	19 702,3	-12 303,8	-8 506,0	-20 809,8
Фінансування	-836,8	-7 662,1	-8 498,9	-12 687,9	-7 014,4	-19 702,3	12 303,8	8 506,0	20 809,8
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Виконавчого комітету Броварської міської ради

На відміну від попередніх бюджетних періодів, у 2008 році операційний баланс бюджету міста за загальним фондом має негативне значення (-) 7,9 млн. грн., що зумовлювалось випередженням темпу зростання операційних видатків за загальним фондом (145,1% порівняно з 2007 роком) над темпом зростання операційних доходів за відповідним фондом (117,4%, порівняно з 2007 роком).

Утворення негативного сальдо операційного балансу відбулося внаслідок недовиконання плану за надходженнями податку з доходів фізичних осіб, темп росту надходжень якого становив у 2008 році 127% до показника попереднього бюджетного періоду (186,7% у 2007 році).

На уповільнення темпу зростання операційних доходів загального фонду бюджету міста вплинули, насамперед, невисокі темпи зростання податкових надходжень зокрема податку з доходів фізичних осіб (127%, порівняно з 2007 роком).

Слід також відмітити суттєве зменшення у 2008 році платежів штрафів та інших операційних надходжень за спеціальним фондом бюджету м. Бровари, що пов'язано зі скороченням (у 2,9 рази, порівняно з попереднім бюджетним періодом) обсягу надходжень до цільових фондів Броварської міської ради.

У 2008 року, як і у попередніх бюджетних періодах, з метою розширення джерел фінансування загального фонду бюджету міста та враховуючи наявність залишків вільних бюджетних коштів, Броварська міська рада здійснювала активні операції з тимчасово-вільними бюджетними коштами, розміщуючи їх на депозитні рахунки у банківських установах, що мало наслідком надходження до бюджету міста відсоткових платежів обсягом 1 983,4 тис. грн. Зважаючи на те, що Броварська міська рада не має прямого боргу, що потребує видатків на його обслуговування, фінансовий баланс бюджету міста у 2008 році був позитивним.

Капітальний баланс бюджету м. Броварів у 2008 році був негативним, що є типовим для більшості місцевих бюджетів України. Це, а також виконання бюджету з дефіцитом у частині операційного балансу, мало наслідком утворення дефіциту бюджету обсягом 20,8 млн. грн. (у тому числі дефіцит бюджету за загальним фондом склав 12,3 млн. грн., за спеціальним фондом - 8,5 млн. грн.).

Слід зазначити, що короткострокові та середньострокові безвідсоткові позички з єдиного казначейського рахунку бюджетом м. Бровари у 2008 році не залучались.

Дефіцит, який утворився за наслідками виконання бюджету міста у 2008 році, було профінансовано (у частині загального та спеціального фондів) за рахунок повернення коштів з депозитних рахунків у банківських установах, а також зміни залишків на рахунках місцевого бюджету. Це, відповідно, призвело до зниження ліквідності бюджету. А саме, показник ліквідності² бюджету за загальним фондом за підсумками 2008 року перебував на низькому рівні 1,2% (проти 12,3% за підсумками 2007 року). Показник ліквідності за спеціальним фондом у 2008 році зменшився до помірної рівня (9,7%), тоді як за підсумками виконання бюджету у 2007 році він перебував на високому рівні (17,2%).

² Співвідношення обсягу залишків вільних бюджетних коштів на кінець бюджетного періоду до фактичного виконаного за цей бюджетний період обсягу видаткової частини бюджету за відповідним фондом.

Виконання доходної частини бюджету

Затверджений на 2008 рік з урахуванням змін план за доходами бюджету м. Бровари без урахування трансфертів у 2008 році було виконано на 93,5%, що, зумовлювалось недовиконанням плану за усіма джерелами доходів бюджету окрім неподаткових надходжень.

Структурні пропорції формування доходної частини бюджету м. Бровари у 2008 році змінились, порівняно з попереднім бюджетним періодом. Відбулося суттєве зменшення питомої ваги цільових фондів у структурі доходів бюджету міста – з 19,7% у 2007 році до 7,1% у 2008 році. На це вплинуло зменшення обсягів надходжень пайових внесків підприємств, установ, організацій різних форм власності, добровільних внесків і пожертвувань фізичних та юридичних осіб, а також гарантійних внесків учасників конкурсів на набуття права оренди земельних ділянок, які є основними джерелами формування цільового фонду Броварської міської ради. Слід зазначити, що продовження цієї тенденції спостерігається і у 2009 році, зокрема у I півріччі 2009 року до цільового фонду надійшло 2,1 млн. грн. (7,9% уточненого річного плану) та призводить до зменшення доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів.

Затверджений на 2008 рік з урахуванням змін план за надходженнями до загального фонду бюджету м. Бровари без урахування трансфертів та коштів, що передаються до бюджету розвитку було виконано у 2008 році на 92,1%, у тому числі за закріпленими доходами на 90,4%, за власними доходами – на 105,4%. При цьому необхідно зазначити, що річні розрахункові показники Міністерства фінансів України за доходами, які враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів було виконано на 109,8%, за доходами, які не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів – на 156,6%.

У структурі закріплених доходів загального фонду бюджету міста, як і у попередніх бюджетних періодах, найбільша питома вага припадає на податок з доходів фізичних осіб. Затверджений на 2008 рік з урахуванням змін план за надходженнями податку з доходів фізичних осіб було виконано на 89,5%. На це вплинуло значне скорочення фонду оплати праці у місті у четвертому кварталі минулого року, у зв'язку з поширенням у зазначений період практики застосування адміністраціями підприємств вимушених адміністративних відпусток та скороченого робочого часу, що було спричинено поглибленням кризових явищ в економіці країни.

Зважаючи на те, що сукупна питома вага кожного з найбільших підприємств-платників податку з доходів фізичних осіб не перевищує 8% загального обсягу надходжень податку, а сукупна питома вага 13 основних платників податку з доходів фізичних осіб не перевищує 40% загального обсягу надходжень податку, можна зробити висновок, що бюджету м. Бровари характерний помірний рівень

концентрації надходжень податку з доходів фізичних осіб у частині найбільших платників податку.

За підсумками 2008 року уточнений річний план за надходженнями до спеціального фонду було виконано на 96,7%, що зумовлювалось недовиконанням плану за доходами бюджету розвитку та за надходженнями до цільових фондів.

Виконання видаткової частини бюджету міста

Порівняно з виконанням у 2007 році, фактично виконаний у 2008 році обсяг бюджету м. Бровари, є на 14,2% більшим, що пов'язано як зі зростанням обсягів фінансування установ бюджетної сфери (освіта, культура тощо), так із збільшенням видатків на житлово-комунальне господарство та державне управління. Збільшення видатків за галузями бюджетної сфери зумовлене зростанням оплати праці працівників бюджетних установ та, відповідно, великою питомою вагою видатків на оплату праці та нарахувань на неї у структурі видатків зазначених галузей.

Обсяг вилучення, який перерахував у 2008 році бюджет м. Бровари до Державного бюджету є у 2,9 рази більшим за показник у 2007 році. При цьому місто вчасно та у повному обсязі виконало за підсумками аналізованого періоду план своїх зобов'язань з перерахування коштів до Державного бюджету.

Затверджений на 2008 рік з урахуванням змін план за видатками бюджету м. Бровари без урахування коштів, що передаються, бюджету розвитку, за підсумками відповідного бюджетного періоду було виконано на 93,5%, що пов'язано як з недовиконанням бюджету міста у частині доходів, так і з перерахуванням не у повному обсязі окремих трансфертів з Державного бюджету.

Недовиконання річного плану за видатками мало наслідком збільшення кредиторської заборгованості бюджету за загальним фондом до 8,1 млн. грн. станом на 01.01.2009 року. При цьому обсяг кредиторської заборгованості, термін сплати якої не настав, станом на 01.01.2009 року склав 6,0 млн. грн. Прострочена заборгованість бюджету за загальним фондом станом на 01.01.2009 року складала 0,2 млн. грн. Протягом 6 місяців поточного року кредиторська заборгованість бюджету міста за загальним фондом збільшилась на 3,6 млн. грн. і станом на 01.07.2009 року склала 11,7 млн. грн., у тому числі термін оплати, якої не настав – 10,7 млн. грн. Обсяг простроченої заборгованості бюджету за загальним фондом станом на 01.07.2009 року склав 1,0 млн. грн., у тому числі заборгованість за рахунок субвенцій з Державного бюджету – 0,8 млн. грн.

У зв'язку зі зменшенням у 2008 році доходів від операцій з капіталом, надходжень до цільових фондів та коштів, що були передані до бюджету розвитку із загального фонду бюджету, питома вага капітальних видатків у структурі

видаткової частини бюджету міста за економічною класифікацією у 2008 році зменшилась до 26,1%. Водночас порівняно з іншими місцевими бюджетами, зазначений показник залишався доволі високим. Це свідчить про те, що напрямками спрямування коштів у місті у 2008 році були не лише захищені статті видатків та окремі першочергові поточні витрати, а й різні проекти розвитку міської інфраструктури. Водночас така тенденція навряд чи збережеться у 2009 році оскільки динаміка наповнення доходної частини бюджету за підсумками I півріччя 2009 року є повільною.

Боргові зобов'язання міста

Під час виконання загального фонду бюджету у I півріччі 2009 року мали місце тимчасові касові розриви, які покривалися за рахунок залучення короткострокових безвідсоткових позичок з єдиного казначейського рахунку загальним обсягом 30,7 млн. грн. Заборгованість за залученими позичками станом на 01.07.2009 року складала 3 307,4 тис. грн. Таким чином пряме боргове навантаження бюджету м. Бровари (співвідношення обсягу прямого боргу до затвердженого на 2009 рік з урахуванням змін обсягу доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду до спеціального) станом на 01.07.2009 р. дорівнює 1,8%, що є низьким показником.

Станом на 01.07.2009 року консолідований борг міста, без урахування простроченої кредиторської заборгованості комунальних підприємств та заборгованості комунальних підприємств за отриманими, та непогашеними кредитами, складає 5 816,2 тис. грн.

Плани щодо залучення коштів у майбутньому

З метою фінансування видатків на проектування та реконструкцію магістральної вулиці районного значення та міської програми енергозбереження по комунальному підприємству «Служба замовника», Броварська міська рада запланувала у 2009 році здійснити запозичення до міського бюджету у формі банківського кредиту обсягом 12 млн. грн. Згідно з рішенням міської ради «Про здійснення запозичення до міського бюджету м. Бровари» період, на який здійснюється запозичення складає 1 рік. Термін погашення основної суми боргу за кредитом – не пізніше 31 грудня 2010 року. Відсоткова ставка за кредитом має не перевищувати 25% річних. Відсотки за користування кредитними коштами маю погашатися щомісячно.

Таким чином, прямий борг м. Бровари з урахуванням залучення кредиту збільшиться до 15 307,4 тис. грн. Пряме боргове навантаження бюджету м. Бровари (співвідношення обсягу прямого боргу до затвердженого на 2009 рік з

урахуванням змін обсягу доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду до спеціального) складатиме 8,8%, що є низьким борговим навантаженням.

Максимальний річний обсяг видатків на обслуговування боргу у 2009 році складатимуть 1,13% видаткової частини загального фонду бюджету міста, що не суперечить чинному законодавству.

Слід також зазначити, що у червні 2009 року Броварська міська рада отримала висновок Міністерства фінансів України щодо відповідності проекту рішення міської ради про здійснення запозичення вимогам, установленим бюджетним законодавством.

Висновок

За результатами оновлення кредитний рейтинг міста Бровари підтверджено на рівні **uaBBB+**, прогноз «стабільний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. К. Самойлова

Провідний фінансовий аналітик

П. В. Троцинський

Додатки

Додаток до Рейтингового звіту № 1

Бюджет м. Бровари у 2005-2008 рр., представлений у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік
Податкові надходження	41 948,4	55 422,4	93 246,3	119 303,8
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	7 490,3	15 549,0	59 647,9	33 320,4
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	25 381,9	18 975,5	42 859,1	41 340,4
Операційні надходження всього	74 820,6	89 946,9	195 753,3	193 964,6
Поточні видатки	41 575,9	56 660,3	82 166,6	115 504,0
Субсидії та поточні трансферти	28 251,5	26 238,7	44 702,7	71 703,0
Операційні видатки всього	69 827,4	82 899,0	126 869,3	187 207,0
Операційний баланс	4 993,2	7 047,9	68 884,0	6 757,6
Фінансовий дохід	0,0	48,9	2 833,7	1 983,4
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	0,0	48,9	2 833,7	1 983,4
Поточний баланс	4 993,2	7 096,8	71 717,7	8 741,0
Капітальні надходження	17 597,5	13 474,2	33 457,8	28 131,7
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	150,0	6 109,4	9 355,8	8 394,4
Капітальні надходження всього	17 747,5	19 583,6	42 813,6	36 526,1
Капітальні видатки	18 786,6	12 348,3	70 754,7	42 169,6
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	3 318,2	5 027,3	15 259,3	22 608,6
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	150,0	807,3	8 816,8	1 300,0
Капітальні видатки всього	22 254,8	18 182,9	94 830,8	66 078,2
Капітальний баланс	-4 507,3	1 400,7	-52 017,2	-29 552,1
Баланс після капітальних видатків	485,9	8 497,5	19 700,5	-20 811,1
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	-3,5	-1,4	-1,8	-1,3
Профіцит/дефіцит	489,4	8 498,9	19 702,3	-20 809,8
Фінансування	-489,4	-8 498,9	-19 702,3	20 809,8
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Броварської міської ради

Фінансування бюджету м. Бровари у 2005-2008, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік
Профіцит/дефіцит	489,4	8 498,9	19 702,3	-20 809,8
Фінансування	-489,4	-8 498,9	-19 702,3	20 809,8
Зміни залишків	-489,4	-232,6	-3 965,5	1 371,7
залишок на початок року	2 241,7	2 731,0	2 963,7	6 929,2
залишок на кінець року	2 731,1	2 963,6	6 929,2	5 557,5
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	-8 266,3	-15 736,8	19 678,1
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	73 230,8	74 465,1
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	8 266,3	88 967,6	54 787,0
Фінансування за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0
Одержано	25 750,0	29 029,0	0,0	0,0
Повернено	25 750,0	29 029,0	0,0	0,0
Інші розрахунки	0,0	0,0	0,0	-240,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Броварської міської ради